

УДК 325.075

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2021.34.17>

ЗМІСТОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПОНЯТІЙНОГО АПАРАТУ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Валерій Бортніков

orcid.org/0000-0003-0991-4047

*Волинський національний університет імені Лесі Українки,
кафедра політології, управління та державної безпеки
пр. Волі, 13, 43025, м. Луцьк, Україна*

Оксана Стемковська

*Волинський національний університет імені Лесі Українки,
кафедра політології, управління та державної безпеки
пр. Волі, 13, 43025, м. Луцьк, Україна*

Сучасні європейські стандарти місцевого самоврядування відіграють особливу роль в європейських інтеграційних процесах, оскільки вони є важливим чинником об'єднання країн європейського континенту. Наукове розроблення політико-правової природи європейських стандартів місцевого самоврядування та проблема їх імплементації в законодавство України серед спільноти політологів перебувають на початковому етапі наукової рефлексії, оскільки цю проблему значною мірою опанували юристи та фахівці з державного управління. Права людини і система органів публічної влади, підприємницька і трудова діяльність, міжнародні торгівля і банківська діяльність, державна служба, а також діяльність органів місцевого самоврядування та багато інших питань регулюються великою кількістю правових норм і стандартів, розроблених у рамках міжнародних європейських інституцій, у тому числі Ради Європи. Найбільш поширеними інституційними формами міжнародного та європейського співробітництва у виробленні спільних правил, норм, стандартів та принципів розвитку місцевої демократії, зміцнення правової бази діяльності місцевого самоврядування стало прийняття декларацій, хартій, конвенцій, кодексів, стратегій, резолюцій, рекомендацій тощо.

У статті здійснено аналіз понять «стандарт», «міжнародний стандарт», «європейський стандарт», «стандартизація», «європейський стандарт місцевого самоврядування», «міжнародні стандарти регіонального самоврядування», «належна адміністрація», «належне урядування» тощо. Розкрито не лише зміст зазначених понять, а й показано їхні спільні та особливі риси в реалізації процесів демократичної організації і трансформації суспільства. Усі вони розкривають той чи інший бік діяльності інститутів публічного управління, умови, принципи, процедури та механізми імплементації в повсякденну роботу органів місцевого самоврядування на місцях, які в Україні перебувають у стадії реформування відповідно до завдань адміністративно-територіальної реформи і логіки децентралізації.

Ключові слова: місцеве самоврядування, стандарт, міжнародний стандарт, європейський стандарт місцевого самоврядування, Європейський Союз, Рада Європи.

Євроінтеграційний процес є невід'ємною ознакою та стратегією розвитку України, що отримала закріплення 2019 р. у Конституції України. У політико-правовій площині імплементація Україною зобов'язань, що містяться в Угоді про асоціацію з ЄС, має призвести, зокрема, до утвердження верховенства права, викорінення корупції, створення незалежних та ефективних судових та правоохоронних інститутів і реальної підзвітності органів влади на всіх рівнях – від центрального – до місцевого.

Становлення європейських стандартів місцевого самоврядування від початку його наукового осмислення зумовлено розробленням та прийняттям великої кількості інституціолізованих форм міжнародного права: хартій, кодексів, положень та ін. Без їх належної диференціації важко зробити цілісне уявлення про стан наукового розроблення проблеми стандартів місцевого самоврядування як суб'єкта суспільно-політичних відносин в Україні. Досліджуючи питання форм та способів закріплення європейських правових стандартів не можна оминати й суб'єкти, що задіяні в розробці таких норм. Основну роль у цьому процесі відіграють міжнародні міждержавні організації: Рада Європи, Конгрес місцевих та регіональних влад Європи, Комітет Міністрів Ради Європи, Конференція європейських міністрів, відповідальних за питання місцевого і регіонального розвитку, Європейська комісія за демократію через право (Венеціанська комісія) тощо.

У контексті дослідження ролі європейських стандартів місцевого самоврядування в розвитку місцевої/локальної демократії на особливу увагу заслуговують розробки таких вітчизняних вчених, як Е. Афонін, М. Баймуратов, О. Батанов, С. Була, С. Василькова, І. Демченко, О. Свтушенко, В. Кампо, Ю. Ключковський, В. Кравченко, В. Кубійда, М. Лендєл, М. Пухтинський, С. Романюк та ін.

На справедливе твердження Ю. Ключковського, завдяки процесам глобалізації міжнародні правові стандарти охоплюють не лише галузі міжнародного права, але й сфери, які традиційно регулюються національним законодавством. Наукове дослідження цього явища розпочалося в Україні порівняно недавно, проте природу таких міжнародних стандартів досі не можна вважати остаточно вивченою [1, с. 37]. Варто зазначити, що проблема європейських стандартів місцевого самоврядування головним чином досліджується правниками та фахівцями з державного управління, натомість серед спільноти політологів ця тема перебуває на початковому етапі наукового розроблення.

Метою статті є визначення змістовних характеристик понятійного апарату європейських стандартів місцевого самоврядування.

У колі вітчизняної наукової спільноти панує думка, що, попри існування певного досвіду існування самоврядних територіальних громад в Україні, «саме європейські стандарти місцевого самоврядування мають стати базисом та орієнтиром для проведення комплексу реформ, що включає модернізацію системи державного управління, децентралізацію державної влади, функціонування реального та дієвого інституту місцевого самоврядування» [2, с. 149]. Однак більш виваженою видається теза, що своєрідний дизайн і синтез інструментів української реформи децентралізації «є значною мірою вітчизняним продуктом, який не має будь-якої особливої «заборгованості» перед Варшавою, Брюсселем, Вашингтоном, Берліном або Стокгольмом. Таким чином, українська децентралізація в певному сенсі не є частиною «європеїзації» України у вузькому й більш технічному значенні цього терміну. Тобто вона не є частиною того механічного перенесення законів і норм ЄС у внутрішнє українське законодавство, яке нині відбувається в рамках реалізації Угоди про асоціацію між Києвом і Брюсселем» [3].

У контексті дослідження європейського досвіду становлення і розвитку демократії варто зазначити, що демократизація в Україні протікає під впливом як екзогенних, так і ендегенних політико-ідеологічних і цивілізаційних чинників. Їх співвідношення являє собою взаємну адаптацію нової активістської та укоріненої в Україні патерналістської психології та поведінки, що своєю чергою визначає характер і темпи просування демократичних реформ. До того вже з початку 2000-х рр. у посткомуністичних країнах стало очевидним, що для утвердження демократії лише імпорту демократичних інститутів і цін-

ностей явно замало, оскільки їх успішна імплементація опосередкована насамперед рівнем розвитку суспільства, його політичними традиціями, політичною культурою, політичною свідомістю тощо [4, с. 8–9].

Глобальні інтеграційні процеси, що розгорнулись у країнах Західної Європи та світі загалом у другій половині ХХ ст., зумовили необхідність вироблення єдиних підходів до правового регулювання багатьох сфер політичного, економічного і соціального життя, об'єктивно зумовили потребу в уніфікації внутрішньодержавного законодавства шляхом вироблення якісно нової групи міжнародно-правових норм, які йменуються нині **міжнародними правовими стандартами**.

На зауваження відомого вітчизняного юриста Ю. Ключковського, міжнародні правові стандарти – порівняно нове правове явище, яке є наслідком процесів глобалізації, що охоплює національні правові системи. У процесі правової глобалізації відбувається уніфікація підходів до регулювання різноманітних сфер суспільних відносин, що іноді називають створенням «єдиного правового поля». Міжнародні правові стандарти спрямовані на регулювання певних сфер правовідносин; такі стандарти «формується в рамках міжнародного права, однак стосуються засад регулювання в низці «внутрішніх» правових сфер. Такі стандарти є мінімальними правовими вимогами, сформульованими досить загалом, тобто виступають як принципи правового регулювання відповідних сфер суспільного життя» [1, с. 37].

У цьому контексті слушним є зауваження вітчизняних юристів про те, що міжнародні правові стандарти можуть формуватися на різних рівнях. Це дає змогу виділити універсальні міжнародні стандарти, що поширюються на більшість держав світу, і стандарти, які створюються та діють у рамках окремого географічного регіону (європейські, американські, африканські тощо). Залежно від цього можна виділити два їх види: універсальний міжнародно-правовий стандарт і регіональний міжнародно-правовий стандарт. При цьому існує «управлінсько-застосовна парадигма, згідно з якою регіональний стандарт не має суперечити універсальному міжнародно-правовому стандарту, а бути його своєрідним розвитком, продовженням із деталізацією і конкретизацією» [5, с. 93].

За визначенням українських вчених, «міжнародні стандарти функціонування місцевої демократії належать до міжнародних конвенцій спеціального порядку, що встановлюють правила, визнані більшістю держав» [6, с. 133].

Особливостями міжнародних стандартів у сфері місцевого самоврядування є регламентація «не тільки і не стільки міжнародного співробітництва органів місцевого самоврядування, скільки формування спільно вироблених державами, принципів підходів і міжнародно-легальних принципів становлення, формування та функціонування інституту місцевого самоврядування на території конкретних держав», наголошують вітчизняні правники [7, с. 161].

Закон України «Про стандартизацію» дає такі визначення низки понять у галузі стандартизації:

а) **стандарт** – нормативний документ, заснований на консенсусі, прийнятий визнаним органом, що встановлює для загального і неодноразового використання правила, настанови або характеристики щодо діяльності чи її результатів, та спрямований на досягнення оптимального ступеня впорядкованості в певній сфері (п. 20, ч. 1, ст. 1);

б) **європейський стандарт** – регіональний стандарт, прийнятий європейською організацією стандартизації (п. 1, ч. 1, ст. 1);

в) **міжнародний стандарт** – це стандарт, прийнятий Міжнародною організацією із стандартизації і доступний для широкого кола користувачів (п. 10, ч. 1, ст. 1) [8].

Слід зауважити, що європейські стандарти в зазначеному нормативному акті визначаються як окремі категорії і як регіональні, що має принципове значення для їх наукового аналізу.

Загалом **стандартизація** – це процес розробки і встановлення вимог, норм, правил, які забезпечують право споживача на придбання товарів належної якості за прийнятною ціною, а також на безпечність і комфортність праці. Об'єктом стандартизації є продукція, процес, послуги, для яких розробляються певні вимоги, характеристики, параметри, правила. Стандартизація здійснюється на міжнародному, регіональному, національному рівнях.

Міжнародна стандартизація – діяльність, в якій беруть участь органи стандартизації різних країн. Провідна роль у міжнародній стандартизації належить двом неурядовим міжнародним організаціям – Міжнародній організації зі стандартизації (*ISO*) і Міжнародній електротехнічній комісії (*IEC*). Важливою для міжнародної стандартизації є діяльність двох міждержавних організацій – Світової організації торгівлі і Європейської економічної комісії ООН [9].

Серед категоріального апарату широке застосування має поняття **європейські та міжнародні стандарти місцевого самоврядування**, які часто використовують як синоніми. Учені визначають міжнародні стандарти розвитку місцевого самоврядування як «комплексне утворення, що містить мінімально необхідні вимоги до правового положення місцевого співтовариства, органів місцевого самоврядування і відображають основні досягнення міжнародного співтовариства у сфері забезпечення самостійності і автономії місцевого самоврядування». До їх складу входять норми міжнародних договорів із питань місцевого самоврядування, рішення, що їх роз'яснюють, прийняті органами, які забезпечують дотримання міжнародних договорів, положення міжнародних документів «рекомендаційного характеру» [10, с. 10]. За такого підходу міжнародні стандарти аналізуються не лише з позиції їхньої імперативності (обов'язковості) або нормативності (має бути саме так), а й як бажані, такі, що рекомендується застосовувати. Вітчизняний юрист О. Батанов розуміє під ними «передбачені в міжнародному праві правила організації і діяльності інститутів місцевого самоврядування» [11, с. 698].

З огляду на європейський базис міжнародних стандартів місцевого самоврядування для характеристики європейських правових стандартів місцевого самоврядування можуть використовуватися загальнотеоретичні положення, що стосуються міжнародних стандартів місцевого самоврядування із застереженням, що їх джерелом, або першоосновою, постають норми, які прийняті в рамках європейських міжнародних інституцій різної правової природи.

Ця правова позиція заходить своє підтвердження й у колі науковців. Так, М. Баймуратов висловив думку, що більшою мірою міжнародні стандарти місцевого самоврядування є стандартами європейськими. Стандарти місцевого самоврядування в державах-членах ЄС фактично збігаються з міжнародними стандартами локальної демократії, які були розроблені в межах РЄ, оскільки, по-перше, всі держави-члени ЄС одночасно є членами РЄ, по-друге, всі держави-члени ЄС підписали та ратифікували Європейську хартію місцевого самоврядування та інші міжнародні угоди, які містять міжнародні стандарти локальної демократії [6, с. 164].

Сучасні європейські стандарти місцевого самоврядування відіграють особливу роль в європейських інтеграційних процесах, оскільки вони є важливим чинником об'єднання країн європейського континенту. Водночас досвід організації місцевого самоврядування в Україні засвідчує існування «певних розбіжностей між національним законодавством

та вставленими на сьогоднішній день європейськими стандартами в цій площині суспільних відносин. Особливо рельєфно останнє проявляється в умовах здійснення спроб об'єднання територіальних громад, розподілу бюджетних коштів на підтримку місцевих програм та проєктів розвитку окремих громад та територій, організації належних моделей місцевого самоврядування у великих містах (міських конгломератах), зокрема і в столиці України – м. Києві» [12, с. 84]. За таких умов надзвичайно важливого значення набуває зарубіжний досвід імплементації європейських стандартів місцевого самоврядування, особливо країн Центральної та Східної Європи.

Учені виокремлюють також **міжнародні стандарти регіонального самоврядування**. Зокрема, з позиції української дослідниці Є. Василькової «під міжнародними стандартами регіонального самоврядування варто розуміти норми міжнародного права, що містяться в міжнародних угодах, прийнятих у рамках міжнародних міжурядових організацій або міждержавних інтеграційних об'єднань їх державами-членами, що визначаються як зобов'язання держав у вигляді мінімальних організаційних та нормативних вимог щодо становлення, функціонування та розвитку регіонального самоврядування на їх території з метою стабілізації державності та її інститутів шляхом забезпечення регіонального розвитку, створення міжнародної системи широкого співробітництва регіонів, та які мають бути введені до національного законодавства» [13, с. 9–10].

Міжнародні стандарти регіональної політики в державах-членах Ради Європи і Європейського Союзу, за твердженням вітчизняної дослідниці Д. Фоміної, «є фактично міжнародними стандартами місцевого самоврядування, що засобами міжнародного публічного права (підписання міжнародних договорів, що містять зобов'язання держав) мають втілюватися в національне законодавство (для держав-членів РЄ) або, прийняті інституційними структурами ЄС, стають частиною національного правопорядку його держав-членів» [14, с. 110–111].

Процеси вироблення та реалізації сучасної державної регіональної політики відбуваються з урахуванням як досвіду міжнародного співтовариства, так і тенденцій та закономірностей розвитку окремих регіонів зарубіжних країн, їх соціально-економічного потенціалу і перспектив розвитку тощо.

Досить відомим стандартом, який зустрічається і в програмно-політичних, і юридичних документах різноманітних європейських інституцій є поняття **добре адміністрування** (англ. – *good administration*). Часто цей стандарт розглядають як складову частину ширшого поняття **доброго врядування** (англ. – *good governance*), яке, окрім адміністрування, охоплює передусім політичну діяльність і розглядається як одна з підвалин сучасного розвитку держав [15, с. 67].

Зокрема, у Доповіді Європейської комісії за демократію через право CDL-AD(2011)009 «Оцінка понять «належне управління» та «належне адміністрування»» доведено, що це не тотожні поняття, оскільки їх зміст розкриває різні аспекти публічного управління. Наприкінці 1990-х рр. Світовий банк встановив зв'язок між якістю системи управління країною та її здатністю до стійкого економічного і соціального розвитку. На думку Світового банку, управління включає форму політичного режиму, процес реалізації влади в управлінні економічними і соціальними ресурсами розвитку, а також здатність урядів планувати, формулювати та впроваджувати політичні курси і виконувати свої функції. Таким чином, Світовий банк закріпив «належне управління» як центральну складову частину своєї стратегії розвитку [16, с. 110].

Утім, принцип «належної адміністрації» базується на процедурних правах, що чітко визначаються і порушення яких може бути оскаржено в суді. Загальновизнаним є той факт,

що «належна адміністрація за своєю суттю є правовою концепцією, яка закріплена в міжнародних актах, а також міститься у правовому порядку кількох держав. Цю відмінність у природі зазначених концепцій слід пам'ятати, і тому належне управління не можна прирівнювати до належної адміністрації». Європейський стандарт належної адміністрації встановлює дев'ять принципів, а саме: законність, рівність, безсторонність, пропорційність, правову визначеність, здійснення дій у розумних часових межах, участь, повага до приватного життя і прозорість [16, с. 111, 122].

Розкриттю змісту поняття «належна адміністрація» допомагає положення ст. 41 Хартії основних прав Європейського Союзу під назвою «Право на належну адміністрацію», що містить такі положення:

1. Кожна особа має право на неупереджений, справедливий розгляд її справи в розумні строки інституціями, органами, представництвами та агенціями Союзу.

2. Це право включає: а) право кожної особи бути вислуханою перед застосуванням будь-яких індивідуальних заходів, які можуть призвести до несприятливих для неї наслідків; б) право кожної особи на доступ до матеріалів щодо неї за умови дотримання законних інтересів конфіденційності, а також професійної та підприємницької таємниці; с) обов'язок адміністрації надати обґрунтування своїх рішень.

3. Кожна особа має право на відшкодування з боку Союзу будь-якої шкоди, завданої його інституціями або посадовими особами під час здійснення своїх повноважень відповідно до загальних принципів, спільних для правових систем держав-членів.

4. Кожна особа може письмово звертатися до інституцій Союзу однією з офіційних мов договорів та має отримати відповідь тією ж мовою [17].

Попри велику увагу до алгоритму належного управління та належного адміністрування на міжнародному рівні, їх практично не використовують у національному законодавстві. За свідченням Венеціанської комісії, жодна конституція в Європі не встановлює право на належне управління і не згадує його як принцип. Дуже обмежена кількість європейських держав включила поняття належного урядування до своїх законодавчих актів. Єдині приклади, які вдалося знайти, стосуються Нідерландів та Латвії [16, с. 123–124].

Отже, проблему імплементації європейських стандартів місцевого самоврядування в Україні слід розглядати в широкому контексті процесів демократичної трансформації, що супроводжує глобальні зміни суспільно-політичного ландшафту людства, його світоглядні орієнтири, євроінтеграційне спрямування українського суспільства. Основними завданнями міжнародних та європейських стандартів місцевого самоврядування на практиці є регламентація актуальних, спільно вироблених підходів і міжнародних принципів становлення, формування та функціонування місцевого самоврядування, сприяння утворенню самодостатніх територіальних громад, здатних ефективно вирішувати питання місцевого значення на рівні їх виникнення, а також впорядкування на демократичних засадах взаємовідносин органів місцевого самоврядування різного територіального рівня та їх посадових осіб тощо.

Водночас наявні праці переважно не містять комплексного підходу до питання визначення теоретичних засад європейських стандартів місцевого самоврядування, їхньої суспільно-політичної детермінації та лише фрагментарно висвітлюють проблеми їх інституалізації на національному рівні. Відповідно, потребують подальшого ґрунтовного вивчення інституційна складова частина та зміст європейських стандартів місцевого самоврядування, їх еволюція в умовах глобалізації тощо.

Список використаної літератури

1. Ключковський Ю. Європейські правові стандарти місцевого самоврядування: зміст і правова природа. *Міжнародні та європейські стандарти місцевого самоврядування: проблеми імплементації в Україні* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 20 грудня 2019 р., м. Львів / за наук. ред. проф. М. Микієвича, проф. О. Сушинського, доц. Р. Бедрія. Львів : ЛРІДУНАДУ, 2020. С. 37–42.
2. Демченко І.С. Стан імплементації європейських правових стандартів місцевого самоврядування в Україні. *Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Сер.: Економічна теорія та право*. 2011. № 1. С. 149–157.
3. Умпланд А. Чотири геополітичні виміри децентралізації України. *Дзеркало тижня*. 2019. 11 січ.
4. Зеленько Г.І. Екзогенні стимули процесів демократизації в Україні: зміст і наслідки зовнішніх впливів у політичному розвитку України. *Демократизація політичних інститутів і суспільний розвиток в Україні* : зб. наук. праць / за ред. О.О. Рафальського, О.М. Майбороди. Київ : Ін-т політ. і етнонац. досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2019. С. 8–39.
5. Боярський О. Міжнародні правові стандарти прав людини: питання визначення та ідентифікації. *Міжнародні та європейські стандарти місцевого самоврядування: проблеми імплементації в Україні*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 20 грудня 2019 р., м. Львів / за наук. ред. проф. М. Микієвича, проф. О. Сушинського, доц. Р. Бедрія. Львів : ЛРІДУНАДУ, 2020. С. 90–94.
6. Баймуратов М.О. Правова природа міжнародних стандартів місцевого самоврядування. *Муниципальне право України* : підручник / М.О. Баймуратов, Ю.Ю. Бальций, О.В. Батанов та ін.; за ред. М.О. Баймуратова. 2-е вид., доп. Київ : Правова єдність, 2009. С. 128–133.
7. Мартиновський Д.П. Втілення міжнародних стандартів місцевого самоврядування у систему законодавства України. *Європейські перспективи*. 2013. № 1. С. 160–165.
8. Про стандартизацію : Закон України № 1315-VII від 5 червня 2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18#Text> (дата звернення: 29.11.2020).
9. Міжнародна стандартизація та сертифікація. *НВП. Поінт*. URL: <http://nvppoint.com/uk/mizhnarodna-standartizatsiya-ta-sertifikatsiya/> (дата звернення: 30.11.2020).
10. Анкваб А.А. Международный договор и система источников муниципального права Российской Федерации : автореф. дис. ... к. юрид. н. : 12.00.02 «Муниципальное право». Москва, 2013. 25 с.
11. Батанов О.В. Міжнародні стандарти місцевого самоврядування. *Юридична енциклопедія*: в 6 т. / відп. ред. Ю.С. Шемшученко. Київ : Укр. енцикл., 2001. Т. 3. С. 698.
12. Стецюк Н. Місцеве самоврядування в державно-правовій доктрині України: від національних традицій до сучасних європейських стандартів. *Міжнародні та європейські стандарти місцевого самоврядування: проблеми імплементації в Україні* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 20 грудня 2019 р., м. Львів / за наук. ред. проф. М. Микієвича, проф. О. Сушинського, доц. Р. Бедрія. Львів : ЛРІДУНАДУ, 2020. С. 81–85.
13. Василькова Є.А. Конституційно-правове забезпечення європейських стандартів регіонального самоврядування в Україні : дис. ... к. юрид. н. : 12.00.02 «Конституційне право». Маріуполь, 2013. 20 с.
14. Фоміна Д.С. Принципи Європейської хартії місцевого самоврядування 1985 року та інших міжнародно-правових актів щодо правової організації місцевого самоврядування. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»*. Сер.: Державне управління. 2013. Т. 226. Вип. 214. С. 109–113.

15. Школик А. Європейський стандарт доброго адміністрування та його закріплення в законодавстві України. *Міжнародні та європейські стандарти місцевого самоврядування: проблеми імплементації в Україні* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 20 грудня 2019 р., м. Львів / за наук. ред. проф. М. Микієвича, проф. О. Сушинського, доц. Р. Бедрія. Львів : ЛРІДУНАДУ, 2020. 300 с. С. 67–71.
16. Оцінка понять «належне управління» та «належне адміністрування». Європейська комісія за демократію через право (Венеціанська комісія). CDL-AD(2011)009. *Європейський демократичний доробок у галузі виборчого права: матеріали Венеціанської комісії*. Вид. 3-є, випр. і доповн. / за ред. Ю. Ключковського. В 2-х ч. Ч. 1. Київ Логос, 2016. С. 109–128.
17. Хартия основных прав Европейского Союза. Торжественная прокламация. Ницца 7 декабря 2000 года. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_524 (дата обращения: 30.12.2020).

SUBSTANTIVE CHARACTERISTICS OF THE CONCEPTUAL APPARATUS OF THE LOCAL GOVERNMENT EUROPEAN STANDARDS

Valeriy Bortnikov

orcid.org/0000-0003-0991-4047

Lesya Ukrainka Volyn National University,

Department of Political Science, Management and State Security

Volya avenue 13, 43005, Lutsk, Ukraine

Oksana Stempkovska

Lesya Ukrainka Volyn National University,

Department of Political Science, Management and State Security

Volya avenue 13, 43005, Lutsk, Ukraine

Modern European standards of local self-government play a special role in the European integration processes, as they are an important factor in uniting the countries of the European continent. The scientific development of the political and legal nature of European standards of local self-government and the problem of their implementation in Ukrainian legislation among the community of political scientists are at the initial stage of scientific reflection, since this problem is largely mastered by lawyers and public administration specialists. Human rights and the system of public authorities, business and employment, international trade and banking, civil service, as well as the activities of local governments and many other issues are governed by a large number of legal norms and standards developed by international European institutions, including Council of Europe. The most common institutional forms of international and European cooperation in the development of common rules, norms, standards and principles of local democracy, strengthening the legal framework of local government, was the adoption of declarations, charters, conventions, codes, strategies, resolutions, recommendations, etc.

The concepts, “standard”, “international standard”, “European standard”, “standardization”, “European standard of local self-government”, “international standards of regional self-government”, “sufficient administration”, “sufficient government”, etc. have been analyzed in the article. Not only the content of these concepts has been revealed, but also their common and special in the implementation of the processes of democratic organization and transformation of society has been shown. All of them reveal one or another aspect of public administration institutions’ activity, conditions, principles, procedures and mechanisms of implementation in the daily work of local self-government bodies on the ground, which in Ukraine are in the process of reform in accordance with administrative-territorial reform and decentralization logic.

Key words: local self-government, standard, international standard, European standard of local self-government, European Union, Council of Europe.